

Amcanestyniadau Aelwydydd Cymru (sail-2006)

Adroddiad Cryno

Pwyntiau cysylltu

Cymru

Yn achos ymholiadau am ystadegau cysylltwch â'r Gyfarwyddiaeth Ystadegol:

Ffôn: 029 2080 1440

E-bost: stats.info.desk@wales.gsi.gov.uk

Minicom: 029 2082 3280

Ffacs: 029 2082 5350

Cyfeiriad: Uned Cyhoeddiadau Ystadegol
Y Gyfarwyddiaeth Ystadegol,
Llywodraeth Cynulliad Cymru,
Parc Cathays
CAERDYDD, CF10 3NQ

Gallwch ddod o hyd i Ystadegau ar gyfer Cymru ar y rhyngwrdd

www.cymru.gov.uk/ystadegau

Y Deyrnas Unedig

Yn achos ymholiadau ystadegol, cysylltwch â'r

Swyddfa Ystadegau Gwladol

Ffôn: 0845 601 3034

Ymholiadau yng Nghymraeg:

01633 813381

Minicom: 01633 812399

E-bost: info@statistics.gov.uk

Ffacs: 01633 652747

Cyfeiriad: Canolfan Cysylltiad Cwsmer,
Ystafell 1.015,
Swyddfa Ystadegau Gwladol,
Ffordd Caerdydd,
Casnewydd, NP10 8XG

Gallwch hefyd ddod o hyd i Ystadegau Gwladol ar y rhyngwrdd

www.statistics.gov.uk

Cyhoeddiad Ystadegau Gwladol

Cynhyrchir ystadegau swyddogol sy'n dwyn logo Ystadegau Gwladol i safonau proffesiynol uchel a nodir yng Nghod Ymarfer Ystadegau Gwladol. Maent yn cael eu hadolygu yn rheolaidd o safbwynt sicrwydd ansawdd er mwyn sicrhau eu bod yn diwallu anghenion y cwsmer. Fe'u cynhyrchir yn rhydd rhag unrhyw ymyrraeth wleidyddol.

© Hawlfraint y Goron 2009

Cyhoeddwyd gyntaf 2009

ISBN 978 0 7504 5213 7

Llywodraeth Cynulliad Cymru

E1190910

Gellir dyblygu darnau byr o'r cyhoeddiad hwn, ac eithrio mapiau ar yr amod y cydnabyddir y ffynhonnell yn llawn. Dylid cyfeirio ceisiadau am ddyblygu mapiau a darnau hirach at

Yr Uned Hawlfraint,
Gwasg Ei Mawrhydi,
St Clements House,
2-16 Colegate,
Norwich,
NR3 1BQ

Seilir y map hwn ar fap Arolwg Ordnans Cynulliad Cenedlaethol Cymru gyda chaniatâd yr Arolwg Ordnans ar ran Rheolwr Llyfrfa ei Mawrhydi, © Hawlfraint y Goron. Cedwir pob hawl. Byddai ei atgynhyrchu heb ganiatâd yn torri'r Hawlfraint y Goron a gallai arwain at eich erlyn neu ddwyn achos sifil yn eich erbyn. Rhif Trwydded GD272221.

Yn achos ymholiadau am y cyhoeddiad hwn, cysylltwch â'r

Ffôn: 029 2082 3295

E-bost: stats.housing@wales.gsi.gov.uk

I archebu copïau ychwanegol o'r cyhoeddiad hwn, galwch yr Uned Cyhoeddiadau Ystadegol ar 029 2082 5054.

Cynnwys

	Tudalen
Cyflwyniad	3
Cefndir	7
Trosolwg o'r Canlyniadau	13
Methodoleg	21
Amcanestyniadau Aelwydydd Cenedlaethol a Lleol	27
Gwaith Pellach	31
Gwybodaeth am Ansawdd	35
Gwybodaeth Bellach	39

Cyflwyniad

Ar 11 Mehefin 2009, cafodd amcanestyniadau aelwydydd ar gyfer y 22 o ardaloedd awdurdodau lleol a geir yng Nghymru eu cyhoeddi am y tro cyntaf.

Hyd hynny, dim ond ar lefel ranbarthol y bu modd cynhyrchu amcanestyniadau aelwydydd yng Nghymru, ac mae galw cynyddol wedi bod amdanynt. Mae angen i gynllunwyr lleol a strategol fod yn ymwybodol o niferoedd aelwydydd yn y dyfodol ar lefel awdurdodau lleol er mwyn ateb y galw am dai. Mae amcanestyniadau aelwydydd yn darparu amcangyfrifon ynghylch niferoedd aelwydydd yn y dyfodol, ac maent yn seiliedig ar amcanestyniadau poblogaeth a thybiaethau ynghylch cyfansoddiad a nodweddion aelwydydd.

Mae'r adroddiad hwn yn darparu gwybodaeth gryno am yr amcanestyniadau aelwydydd sy'n seiliedig ar 2006 ar gyfer awdurdodau lleol. Mae'r adroddiad yn egluro beth yw amcanestyniadau aelwydydd, sut y dylid a sut na ddylid eu defnyddio, y modd yr aed ati a'r dulliau cyffredinol a ddefnyddiwyd. Mae'r wybodaeth yn cynnwys adran gryno sy'n cymharu ac yn cyferbynnu patrymau ar draws pob awdurdod lleol.

Mae'r adroddiad hwn yn rhan o gyfres o gyhoeddiadau am yr amcanestyniadau aelwydydd ar gyfer awdurdodau lleol. Bydd adroddiad Awdurdodau Lleol ar wahân yn cael ei gyhoeddi hefyd a fydd yn cyflwyno dadansoddiadau manwl o'r amcanestyniadau aelwydydd ar ffurf siartiau, tablau a thestun ar gyfer pob awdurdod lleol. Bydd taflen gyfarwyddyd fer am yr amcanestyniadau'n cael ei chyhoeddi hefyd, ynghyd â rhestr o gwestiynau cyffredin. Mae'r rhain ar gael ar y dudalen ar gyfer ystadegau tai:

www.cymru.gov.uk/ystadegau

Yn ogystal mae ciwbiau data manwl wedi'u cyhoeddi ar ein gwefan StatsCymru. Mae'r data a gyflwynir yn yr adroddiad hwn ar gael ar StatsCymru:

www.statscymru.cymru.gov.uk

Tony Whiffen a Liz Heal sydd wedi paratoi'r amcanestyniadau aelwydydd awdurdod lleol, gyda chyfraniad gan y Gweithgor Amcanestyniadau Aelwydydd Genedlaethol Cymru (WASHP).

Gan mai hwn yw ein cyhoeddiad cyntaf am amcanestyniadau aelwydydd awdurdodau lleol, byddem yn croesawu adborth ynghylch ei gynnwys a'i gyflwyniad. Dyma'r manylion cyswllt ar gyfer rhoi adborth neu gyflwyno ymholiadau cyffredinol:

e-bost: stats.housing@wales.gsi.gov.uk

ffôn: 029 2082 3295

Ystadegau'r Amgylchedd, Cynaliadwyedd a Thai
Y Gyfarwyddiaeth Ystadegol
Llywodraeth Cynulliad Cymru
Parc Cathays
Caerdydd
CF10 3NQ

Cefndir

Beth yw amcanestyniadau aelwydydd?

Mae amcanestyniadau aelwydydd yn darparu amcangyfrifon ynghylch niferoedd aelwydydd yn y dyfodol, ac maent yn seiliedig ar dybiaethau ynghylch twf y boblogaeth a chyfansoddiad a maint aelwydydd yn y dyfodol. Mae'r tybiaethau'n seiliedig ar dueddiadau yn y gorffennol, a'r cyfan y mae'r amcanestyniadau'n ei wneud yw dangos beth allai ddigwydd pe bai tueddiadau diweddar yn parhau. Nid yw amcanestyniadau a gaiff eu llunio yn y modd hwn yn ystyried effeithiau polisiau llywodraeth leol neu ganolog neu ffactorau economaidd-gymdeithasol ar gyfraddau ffurfio aelwydydd neu lefelau'r boblogaeth yn y dyfodol.

Caiff amcanestyniadau aelwydydd eu seilio ar amcanestyniadau poblogaeth sy'n seiliedig ar dybiaethau ynghylch genedigaethau, marwolaethau ac ymfudo yn y dyfodol. O ganlyniad, maent yn darparu arwydd o alw am leoedd ar gyfer aelwydydd yn y dyfodol o ganlyniad i dwf yn y boblogaeth.

Mae amcanestyniadau aelwydydd wedi'u cynhyrchu at ddibenion penodol ar gyfer pob gwlad yn y Deyrnas Unedig ers sawl blwyddyn. Yn y gorffennol, câi amcanestyniadau ar gyfer Cymru eu cynhyrchu gyda'r rhai ar gyfer Lloegr. Yr amcanestyniadau aelwydydd sy'n seiliedig ar 2006 yw'r rhai cyntaf a gynhyrchwyd ar wahân ar gyfer Cymru, a chawsant eu cynhyrchu gan Gyfarwyddiaeth Ystadegol Llywodraeth Cynulliad Cymru. Yn ogystal, yr amcanestyniadau hynny yw'r amcanestyniadau aelwydydd cyntaf ar gyfer Cymru a gynhyrchwyd ar lefel awdurdodau lleol.

Ffyrdd o ddefnyddio amcanestyniadau aelwydydd

Ceir llawer o alw ar lefel awdurdodau lleol am amcanestyniadau aelwydydd ar gyfer Cymru. Mae angen i'r rheini sy'n cynllunio ar gyfer y dyfodol ystyried y galw a fydd am dai yn y dyfodol, er mwyn darparu tai a gwasanaethau.

Nid yw amcanestyniadau aelwydydd yn rhagolygon o niferoedd anheddau neu dai. Yn hytrach maent yn darparu arwydd o alw am dai yn y dyfodol ar sail tueddiadau diweddar, a gellir eu defnyddio'n sail ar gyfer gwaith cynllunio ym maes tai, ee mewn Cynlluniau Datblygu Awdurdodau Lleol. Gellir eu defnyddio hefyd i amcangyfrif yr angen am wasanaethau yn y dyfodol (er enghraifft, gwasanaethau iechyd a chyfleustodau).

Cyfyngiadau amcanestyniadau aelwydydd

Mae cyfyngiadau'n perthyn i amcanestyniadau aelwydydd. Y cyfan y mae'r amcanestyniadau aelwydydd awdurdodau lleol yn ei wneud yw dangos beth allai ddigwydd pe bai'r tybiaethau sy'n seiliedig ar dueddiadau'n parhau i fod yn ddilys. Fel y soniwyd uchod, mae amcanestyniadau aelwydydd yn seiliedig ar amcanestyniadau poblogaeth. O ganlyniad, maent yn dibynnu i ryw raddau ar y tybiaethau craidd ynghylch ffrwythlondeb, marwolaethau ac ymfudo yn y dyfodol, sy'n rhan o'r amcanestyniadau poblogaeth.

Yn ogystal nid yw amcanestyniadau aelwydydd yn rhagolygon ar sail polisïau o beth allai ddigwydd, ac nid ydynt yn ystyried effeithiau polisïau llywodraeth leol neu ganolog ar gyfraddau ffurfio aelwydydd neu lefelau'r boblogaeth yn y dyfodol.

Gan fod y broses o newid demograffig yn un gronol, bydd amcanestyniadau'n mynd yn fwyfwy ansicr po bellaf y byddant yn edrych ymlaen. Mae hefyd yn bosibl cynhyrchu amcanestyniadau gwahanol ar sail tybiaethau neu wybodaeth amgen. Gelwir yr amcanestyniadau hynny'n amcanestyniadau ar sail amrywiolion. Er mwyn dangos yr ansicrwydd sy'n gysylltiedig ag amcanestyniadau aelwydydd, mae amcanestyniadau ar sail amrywiolion wedi'u cyhoeddi ochr yn ochr â'r prif amcanestyniadau aelwydydd. Maent yn seiliedig ar yr amcanestyniadau ar sail amrywiolion uchel ac isel o'r amcanestyniadau poblogaeth sy'n seiliedig ar 2006 ar gyfer Cymru.

Mae amcanestyniadau aelwydydd awdurdodau lleol yn dangos y nifer debygol o aelwydydd a fydd yn bodoli os bydd tueddiadau cyfredol yn parhau. Gallai hynny arwain at gyflwyno polisïau newydd, a allai olygu na fyddai'r amcanestyniadau gwreiddiol yn cael eu gwireddu. Golyga hynny y bydd yr amcanestyniadau aelwydydd wedi cyflawni un o'u prif swyddogaethau, sef dangos canlyniadau tueddiadau diweddar a chyfredol o ran ffurfio aelwydydd, a rhoi cyfle i lunwyr polisïau a chynllunwyr darpariaethau o ran gwasanaethau eu newid nhw. Dylid nodi nad yw amcanestyniadau aelwydydd yn darparu niferoedd pendant aelwydydd yn y dyfodol ar gyfer awdurdod. Yn hytrach, maent yn darparu arwydd yn unig o'u niferoedd yn y dyfodol ar sail tueddiadau cyfredol.

Hanes amcanestyniadau aelwydydd yng Nghymru

Dyma'r tro cyntaf i amcanestyniadau aelwydydd ar gyfer Cymru gael eu cynhyrchu ar wahân i'r rhai ar gyfer Lloegr. Yn ogystal, dyma'r tro cyntaf i amcanestyniadau aelwydydd gael eu cyhoeddi ar gyfer y 22 o awdurdodau lleol a geir yng Nghymru.

Yn y gorffennol bu Prifysgol Anglia Ruskin yn cynhyrchu amcanestyniadau ac amcangyfrifon ynghylch aelwydydd ar gyfer Cymru a Lloegr gyda'i gilydd, hyd at a chan gynnwys y set o amcanestyniadau sy'n seiliedig ar 2003. Defnyddiodd y rheini ddata ynghylch amcanestyniadau poblogaeth gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol a data ynghylch amcanestyniadau statws priodasol gan Adran Actiwari'r Llywodraeth.

Roedd yr amcanestyniadau poblogaeth is-genedlaethol yn gyfraniad allweddol i'r model. Câi'r amcanestyniadau hynny eu cyflwyno ar gyfer pedwar grŵp rhanbarthol o awdurdodau unedol yn hytrach nag ar gyfer awdurdodau unedol unigol. Roedd y grwpiau hynny'n seiliedig ar ranbarthau'r Cynulliad Cenedlaethol, fel yr oeddent cyn mis Ebrill 2005. O ganlyniad dim ond ar lefel is-genedlaethol y mae amcanestyniadau aelwydydd wedi'u cyhoeddi gan ddefnyddio'r un grwpiau rhanbarthol o awdurdodau unedol yng Nghymru tan nawr.

Datblygwyd dull gweithredu newydd yn 2007 i gynhyrchu amcanestyniadau poblogaeth ar lefel awdurdodau lleol ar gyfer Cymru. Roedd y dull gweithredu hwnnw'n golygu defnyddio data a thueddiadau ar lefel leol, ond heb orfodi amcanestyniadau ar gyfer awdurdodau lleol i gyfateb i'r amcanestyniad poblogaeth cenedlaethol ar gyfer Cymru. Cafodd yr amcanestyniadau awdurdodau lleol a ddeilliodd o hynny ac sy'n seiliedig ar 2006 eu cyhoeddi ym mis Mehefin 2008, ac maent wedi darparu ffynhonnell ddata newydd y gellir seilio amcanestyniadau aelwydydd ar gyfer Cymru arni (gweler yr Adroddiad Cryno ar gyfer 'Amcanestyniadau Poblogaeth Awdurdodau Lleol Cymru (sail-2006)' i gael mwy o wybodaeth). O ganlyniad, mae bellach yn bosibl cyhoeddi amcanestyniadau aelwydydd ar lefel awdurdodau lleol ar gyfer Cymru am y tro cyntaf.

Dull o gynhyrchu amcanestyniadau awdurdodau lleol

Mae'r amcanestyniadau aelwydydd hyn wedi'u datblygu â chynghor arbenigol gan awdurdodau lleol a defnyddwyr allweddol yng Nghymru – trwy Weithgor Amcanestyniadau Aelwydydd Is-genedlaethol Cymru (WASHP). Mae'r gweithgor hwnnw wedi datblygu o Weithgor Poblogaeth Is-genedlaethol Cymru (WASPP), sy'n is-grŵp o Bwyllgor Cyswllt Ystadegol Cymru. Mae gweithgor WASHP wedi cyfarfod yn rheolaidd ers dechrau 2008, ac mae wedi bod yn fforwm ar gyfer trafodaeth dechnegol ynghylch methodoleg, sail a data hanesyddol, a gwaith cyhoeddi'r amcanestyniadau aelwydydd. Mae aelodau gweithgor WASHP yn cynnwys cynrychiolwyr sydd â phrofiad o ddata demograffig a data ynghylch tai o awdurdodau lleol Cymru, yr Uned Ddata a Llywodraeth y Cynulliad.

Mae diweddariadau rheolaidd (papurau a chyflwyniadau) wedi'u darparu hefyd mewn cyfarfodydd llawn o Bwyllgor Cyswllt Ystadegol Cymru. Ceir mwy o wybodaeth am y Pwyllgor hwnnw, gan gynnwys ei aelodau, trwy droi at:

<http://www.dataunitwales.gov.uk/WSLC.asp?lang=cy>

Trosolwg o'r Canlyniadau

Amcanestyniadau Aelwydydd ar gyfer Cymru

Mae Tabl 1 yn dangos mai'r amcanestyniad yw y bydd nifer yr aelwydydd yng Nghymru yn cynyddu i bron i 1.6 miliwn erbyn 2031. Mae hynny'n gynydd o 317,500 o aelwydydd neu 25 y cant o gymharu â 2006, â chynnydd blynyddol o oddeutu 1 y cant ar gyfartaledd.

Tabl 1: Amcanestyniadau aelwydydd yn ôl math o aelwyd, Cymru, 2006-2031^(a)

	<i>Miloedd a chanran</i>						Newid ar ffurf canran, 2006 i 2031
	2006	2011	2016	2021	2026	2031	
1 person	389.5	431.6	477.8	523.2	568.6	607.6	56
2 berson (dim plant)	399.7	427.3	454.3	475.2	487.4	495.2	24
2 berson (1 oedolyn, 1 plentyn)	49.7	58.1	66.0	73.8	81.1	87.5	76
3 pherson (dim plant)	83.7	83.4	81.5	77.3	72.7	70.2	-16
3 pherson (2 oedolyn, 1 plentyn)	86.8	89.1	90.5	91.1	91.9	92.8	7
3 pherson (1 oedolyn, 2 blentyn)	32.1	36.0	40.3	45.4	49.7	52.7	64
4 person (dim plant)	23.6	22.6	20.8	18.5	16.8	16.3	-31
4 person (2+ oedolyn, 1+ plentyn)	119.7	111.6	104.8	100.1	96.4	91.9	-23
4 person (1 oedolyn, 3 phlentyn)	10.8	12.0	13.5	15.3	16.7	17.7	63
5+ person (dim plant)	7.8	8.6	8.8	8.6	8.7	9.7	25
5+ person (2+ oedolyn, 1+ plentyn)	64.5	57.5	51.8	48.2	44.9	40.9	-37
5+ person (1 oedolyn, 4+ plentyn)	4.0	4.5	5.1	5.8	6.4	6.7	68
Pob math o aelwyd	1,271.8	1,342.3	1,415.1	1,482.4	1,541.4	1,589.3	25

(a) Ar sail yr Amcanestyniad Poblogaeth Cenedlaethol sy'n seiliedig ar 2006

Yr amcanestyniad yw y bydd nifer yr aelwydydd ag un person yn dangos cynnydd o fwy na 200,000 erbyn 2031. Yn ôl yr amcanestyniadau, aelwydydd ag un person fydd y math mwyaf cyffredin o aelwyd yng Nghymru erbyn 2011. Aelwydydd â 2 berson heb blant yw'r math mwyaf cyffredin o aelwyd ar hyn o bryd.

Yn ôl yr amcanestyniadau, nifer yr aelwydydd â 2 berson (1 oedolyn, 1 plentyn) fydd yn dangos y cynnydd mwyaf o ran canran. Yr amcanestyniad yw y bydd y rhain yn cynyddu o 76 y cant rhwng 2006 a 2031. Yn ôl yr amcanestyniadau, bydd nifer pob math o aelwyd ag un rhiant yn cynyddu o oddeutu 97,000 i 164,000 erbyn 2031, sef cynnydd o 70 y cant. Yr amcanestyniad yw y bydd niferoedd cyffredinol aelwydydd â 4 neu fwy o bobl yn gostwng o 230,000 yn 2006 i 183,000 yn 2031, sef gostyngiad o 20 y cant.

Amcanestyniadau aelwydydd yn ôl awdurdod lleol ar gyfer Cymru

Mae Tabl 2 yn dangos nifer amcanestynedig yr aelwydydd yng Nghymru yn ôl awdurdod unedol.

Yn ôl yr amcanestyniadau, bydd nifer yr aelwydydd yn cynyddu ar gyfer pob awdurdod lleol yng Nghymru rhwng 2006 a 2031. Mae'r amcanestyniadau ynghylch cynnydd yn amrywio o 10 y cant ar gyfer Merthyr Tudful i 36 y cant ar gyfer Sir Gaerfyrddin. Yn ôl yr amcanestyniadau, Merthyr Tudful fydd â'r nifer leiaf o aelwydydd a Chaerdydd fydd â'r nifer fwyaf o aelwydydd trwy gydol y cyfnod.

Tabl 2: Amcanestyniadau aelwydydd yn ôl awdurdod lleol, Cymru, 2006-2031^(a)

miloedd

	2006	2011	2016	2021	2026	2031	Newid ar ffurf canran, 2006 i 2031
Cymru ^(b)	1,271.8	1,342.3	1,415.1	1,482.4	1,541.4	1,589.3	25
Ynys Môn	30.2	31.6	32.9	34.0	34.8	35.4	17
Gwynedd	51.2	53.8	56.5	59.0	61.2	63.1	23
Conwy	50.1	52.8	55.8	58.7	61.3	63.5	27
Sir Ddinbych	42.4	45.2	48.3	51.5	54.4	56.9	34
Sir y Fflint	63.3	66.5	69.8	72.7	75.1	76.5	21
Wrecsam	55.8	59.1	62.5	65.7	68.6	71.1	27
Powys	57.8	62.2	66.6	70.7	74.3	77.3	34
Ceredigion	32.7	34.6	36.7	38.8	40.7	42.3	29
Sir Benfro	51.3	54.7	58.1	61.3	64.1	66.5	30
Sir Gaerfyrddin	78.0	83.9	90.0	95.9	101.3	105.9	36
Abertawe	98.4	103.7	109.5	115.0	120.3	125.2	27
Castell-nedd Port Talbot	60.9	65.2	69.8	74.0	78.1	81.8	34
Pen-y-bont ar Ogwr	56.8	60.5	64.4	68.1	71.6	74.5	31
Bro Morgannwg	51.8	55.3	59.2	62.8	66.1	69.0	33
Caerdydd	130.7	138.9	148.4	157.9	166.8	175.2	34
Rhondda Cynon Taf	97.9	102.4	107.3	111.6	115.5	118.7	21
Merthyr Tudful	23.6	24.4	25.1	25.6	26.0	26.1	10
Caerffili	72.5	76.4	80.4	83.8	86.7	88.9	23
Blaenau Gwent	30.5	31.9	33.4	34.5	35.4	36.1	18
Tor-faen	38.6	40.0	41.3	42.4	43.3	43.8	14
Sir Fynwy	37.5	40.1	42.7	45.1	47.1	48.6	29
Casnewydd	59.2	62.2	65.5	68.6	71.4	73.9	25

(a) Ar sail Amcanestyniadau Poblogaeth Awdurdodau Lleol sy'n seiliedig ar 2006

(b) Ar sail yr Amcanestyniad Poblogaeth Cenedlaethol sy'n seiliedig ar 2006

Cyfartaledd Maint Aelwydydd

Mae Tabl 3 isod yn dangos mai'r amcanestyniad yw y bydd cyfartaledd maint aelwydydd yng Nghymru yn gostwng o 2.30 o bobl fesul aelwyd i 2.03 o bobl fesul aelwyd erbyn canol 2031. Y rheswm am hynny yw gostyngiad cyffredinol yn nifer y bobl ar aelwydydd mwy (4 person neu fwy) a chynnydd cydamserol yn nifer y bobl ar aelwydydd llai.

Caiff y gostyngiad yng nghyfartaledd maint aelwydydd ar lefel Cymru ei adlewyrchu ar draws pob awdurdod lleol yng Nghymru hyd 2031. Yn achos rhai awdurdodau, yr amcanestyniad yw y bydd cyfartaledd maint aelwydydd yn gostwng islaw 2 berson fesul aelwyd erbyn 2031, ac mae hynny fwyaf amlwg yng Nghonwy, Castell-nedd Port Talbot a Blaenau Gwent. Yn ôl yr amcanestyniadau, yng Nghaerdydd y bydd cyfartaledd maint aelwydydd ar ei uchaf trwy gydol y cyfnod.

Tabl 3: Amcanestyniadau ynghylch cyfartaledd maint aelwydydd yn ôl awdurdod lleol, 2006-2031^(a)

	2006	2011	2016	2021	2026	2031
Cymru ^(b)	2.30	2.23	2.16	2.11	2.07	2.03
Ynys Môn	2.26	2.19	2.12	2.07	2.03	1.99
Gwynedd	2.25	2.19	2.14	2.10	2.06	2.03
Conwy	2.18	2.12	2.06	2.01	1.97	1.94
Sir Ddinbych	2.22	2.16	2.10	2.05	2.00	1.97
Sir y Fflint	2.35	2.27	2.19	2.12	2.06	2.02
Wrecsam	2.32	2.25	2.20	2.15	2.10	2.06
Powys	2.24	2.16	2.09	2.04	1.99	1.96
Ceredigion	2.27	2.22	2.18	2.13	2.09	2.06
Sir Benfro	2.26	2.19	2.12	2.07	2.03	1.99
Sir Gaerfyrddin	2.25	2.17	2.10	2.04	1.99	1.95
Abertawe	2.27	2.21	2.16	2.12	2.08	2.05
Castell-nedd Port Talbot	2.23	2.15	2.08	2.03	1.98	1.94
Pen-y-bont ar Ogwr	2.31	2.24	2.17	2.11	2.07	2.03
Bro Morgannwg	2.34	2.28	2.21	2.17	2.13	2.10
Caerdydd	2.37	2.32	2.27	2.24	2.22	2.20
Rhondda Cynon Taf	2.36	2.30	2.24	2.19	2.15	2.11
Merthyr Tudful	2.33	2.26	2.19	2.14	2.09	2.05
Caerffili	2.35	2.27	2.19	2.14	2.09	2.05
Blaenau Gwent	2.25	2.16	2.09	2.03	1.99	1.94
Tor-faen	2.34	2.28	2.23	2.19	2.15	2.13
Sir Fynwy	2.30	2.23	2.15	2.09	2.05	2.02
Casnewydd	2.34	2.28	2.23	2.19	2.15	2.12

(a) Ar sail Amcanestyniadau Poblogaeth Awdurdodau Lleol sy'n seiliedig ar 2006

(b) Ar sail yr Amcanestyniad Poblogaeth Cenedlaethol sy'n seiliedig ar 2006

Amcanestyniadau aelwydydd ar sail amrywiolion

Er mwyn dangos yr ansicrwydd sy'n amgylchynu unrhyw ragolwg neu amcanestyniad, a'r ansicrwydd cynhenid sy'n gysylltiedig ag ymddygiad demograffig, mae amcanestyniadau aelwydydd wedi'u cynhyrchu ar sail amrywiolion.

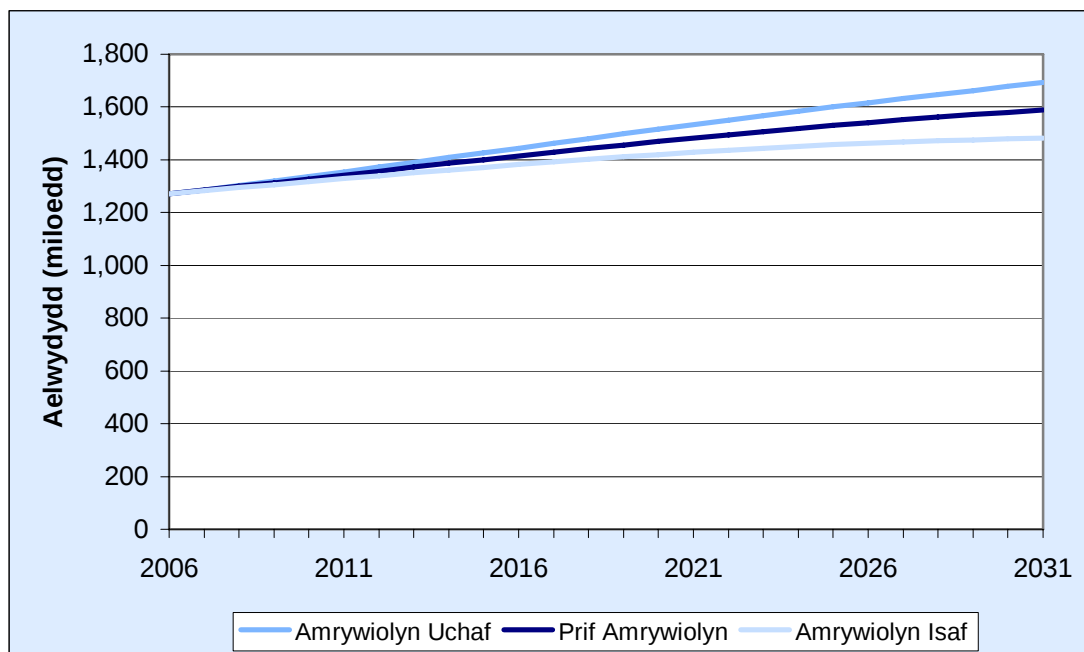
Ar lefel Cymru, mae'r amcanestyniadau aelwydydd ar sail amrywiolion yn seiliedig ar yr amcanestyniadau poblogaeth ar sail amrywiolion cyfuniad uchaf ac isaf, a gynhyrchwyd gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol.

- Mae'r amcanestyniad aelwydydd ar sail amrywiolion uchel yn seiliedig ar dybiaethau o ffrwythlondeb uchel, disgwyliad oes uchel a lefelau ymfudo uchel.
- Mae'r amcanestyniad aelwydydd ar sail amrywiolion isel yn seiliedig ar dybiaethau o ffrwythlondeb isel, disgwyliad oes isel a lefelau ymfudo isel.

Er hynny, ni ddylid ystyried y rhain yn amcanestyniadau uchaf neu isaf. Yn hytrach, dylid eu hystyried yn set o ganlyniadau posibl a allai ddeillio o dueddiadau amgen.

Mae Ffigur 1 yn dangos nifer yr aelwydydd yng Nghymru dan y prif amcanestyniad o gymharu â'u nifer dan amcanestyniadau ar sail amrywiolion uchel ac isel. Dan yr amcanestyniad ar sail amrywiolion uchel, bydd nifer yr aelwydydd yng Nghymru yn cynyddu o 33% i 1.69 miliwn erbyn 2031. Dan yr amcanestyniad ar sail amrywiolion isel, bydd nifer yr aelwydydd yng Nghymru yn cynyddu o 16% i 1.59 miliwn yn ystod yr un cyfnod.

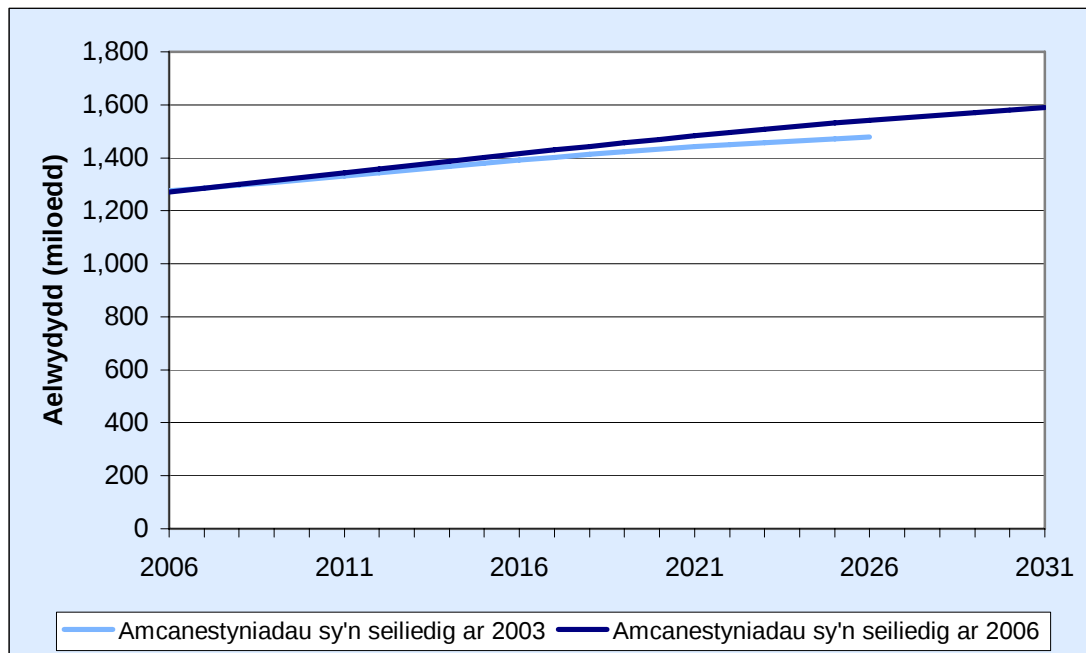
Ffigur 1: Amcanestyniadau aelwydydd yng Nghymru yn ôl amrywiolyn, 2006-2031

Cymharu ag amcanestyniadau blaenorol

Mae Ffigur 2 a Thabl 4 yn dangos y gwahaniaethau yng nghyfanswm amcanestynedig nifer yr aelwydydd a chyfartaledd maint aelwydydd ar gyfer Cymru, ar sail amcanestyniadau aelwydydd sy'n seiliedig ar 2006 a 2003.

Ffigur 2: Amcanestyniadau aelwydydd yng Nghymru, amcanestyniadau sy'n seiliedig ar 2003 a 2006

Tabl 4: Cyfartaledd amcanestynedig maint aelwydydd ar gyfer Cymru, 2006-2026

	2006	2011	2016	2021	2026
Amcanestyniadau sy'n seiliedig ar 2003	2.30	2.23	2.16	2.11	2.08
Amcanestyniadau sy'n seiliedig ar 2006	2.30	2.23	2.16	2.11	2.07

Mae Ffigur 2 yn dangos mai cyfanswm amcanestynedig nifer yr aelwydydd ar gyfer Cymru gan ddefnyddio'r amcanestyniad sy'n seiliedig ar 2006 yw 1.54 miliwn yn 2026, o gymharu ag 1.48 miliwn gan ddefnyddio'r amcanestyniad sy'n seiliedig ar 2003, sef gwahaniaeth o 4 y cant. Mae Tabl 4 yn dangos mai ychydig o newid a fu yn yr amcanestyniad ynghylch maint aelwydydd, o gymharu â'r amcanestyniadau aelwydydd sy'n seiliedig ar 2003.

Y rheswm am y gwahaniaethau rhwng y ddau amcanestyniad yw newidiadau yn yr amcanestyniadau poblogaeth sylfaenol a newidiadau yn y fethodoleg. Bydd dadansoddiad manylach o'r gwahaniaethau'n cael ei ddarparu yn yr adroddiad technegol ar gyfer yr amcanestyniadau aelwydydd sy'n seiliedig ar 2006.

Methodoleg

Mae'r adran hon yn darparu trosolwg o'r fethodoleg gyffredinol a ddefnyddir wrth gynhyrchu amcanestyniadau aelwydydd. Bydd adroddiad technegol llawn sy'n cynnwys esboniadau manylach o'r fethodoleg ar gael yn ddiweddarach yn 2009.

Cyfrifwyd yr amcanestyniadau aelwydydd hyn trwy:

- ddefnyddio amcanestyniadau poblogaeth i gyfrifo nifer amcanestynedig y bobl sy'n byw ar aelwydydd preifat;
- defnyddio data hanesyddol i gyfrifo cyfraddau amcanestynedig aelodaeth aelwydydd;
- lluosio nifer amcanestynedig y bobl sy'n byw ar aelwydydd preifat â chyfraddau amcanestynedig aelodaeth aelwydydd;
- rhannu'r canlyniadau yn ôl maint aelwyd a'u cyfansymio yn ôl oedran, rhyw a math o aelwyd, er mwyn cael cyfanswm amcanestynedig nifer yr aelwydydd.

Cynhaliwyd y broses hon fesul awdurdod lleol ac ar gyfer Cymru gyfan. Eglurir pob cam o'r broses isod.

Cyfanswm Amcanestynedig y Boblogaeth

Cymerwyd cyfanswm y boblogaeth o'r amcanestyniadau poblogaeth a oedd ar gael, ac fe'i rhannwyd yn ôl grŵp oedran a rhyw. Ar lefel awdurdodau lleol, defnyddiwyd amcanestyniadau poblogaeth awdurdodau lleol sy'n seiliedig ar 2006 ar gyfer Cymru. Ar lefel Cymru, defnyddiwyd data o'r amcanestyniadau poblogaeth cenedlaethol sy'n seiliedig ar 2006 (prif amcanestyniad) gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol. Mae'r dull gweithredu hwn yn gyson â'r dull a ddefnyddiwyd ar gyfer Lloegr, ar wahân i'r ffaith nad yw'r canlyniadau ar gyfer awdurdodau lleol yn cael eu gorfodi i gyfateb i'r canlyniadau ar lefel Cymru. I gael mwy o fanylion, gweler yr adran ar Amcanestyniadau Aelwydydd Cenedlaethol a Lleol.

Poblogaeth Aelwydydd Preifat

Y boblogaeth aelwydydd preifat yw nifer y bobl sy'n byw ar aelwydydd preifat. Ar gyfer pob blwyddyn, cyfrifwyd y boblogaeth aelwydydd preifat trwy dynnu'r boblogaeth sy'n byw mewn sefydliadau cymunedol o'r boblogaeth amcanestynedig yn ôl grŵp oedran a rhyw.

Mae sefydliadau cymunedol yn cynnwys cartrefi gofal preswyl, neuaddau preswyl prifysgolion, ysgolion preswyl a charchardai. Nid yw canlyniadau amcanestyniadau poblogaeth yn cynnwys cyfrifiadau ar wahân ar gyfer sefydliadau cymunedol, felly defnyddiwyd data o gyfrifiad 2001. O ganlyniad, ar gyfer pob blwyddyn amcanestynedig, tybir bod nifer y bobl dan 75 oed a chyfran y bobl 75 oed a throsodd sy'n byw mewn sefydliadau cymunedol yr un fath ag yr oeddent yn 2001.

Cyfraddau Aelodaeth Aelwydydd

Cyfanswm poblogaeth aelwydydd preifat yw cyfanswm nifer y bobl sy'n byw ar aelwydydd preifat. Pan fydd cyfanswm poblogaeth aelwydydd preifat wedi'i gyfrifo, mae angen pennu'r niferoedd sy'n byw ar bob math o aelwyd. Cafodd y mathau o aelwydydd eu pennu yn ôl eu maint a phresenoldeb plant. Roedd 12 math i gyd, fel y dangosir isod.

Cafwyd data hanesyddol am y boblogaeth ym mhob math o aelwyd o gyfrifiad 1991 a chyfrifiad 2001, ac fe'i defnyddiwyd i lunio cyfraddau aelodaeth amcanestynedig ar gyfer pob math o aelwyd. Mae aelodaeth gwahanol fathau o aelwydydd yn tueddu i amrywio yn ôl oedran a rhyw, felly cyfrifwyd cyfrannau hanesyddol pobl ym mhob math o aelwyd yn ôl rhyw ar gyfer pob grŵp oedran a ddangosir isod.

Y grwpiau oedran a'r mathau o aelwydydd a ddefnyddiwyd yn yr amcanestyniadau aelwydydd sy'n seiliedig ar 2006

Grwpiau Oedran	Mathau o Aelwydydd
0-4	1 person
5-9	2 berson (dim plant)
10-15	2 berson (1 oedolyn, 1 plentyn)
16-18	3 pherson (dim plant)
19-24	3 pherson (2 oedolyn, 1 plentyn)
25-29	3 pherson (1 oedolyn, 2 blentyn)
30-34	4 person (dim plant)
35-39	4 person (2+ oedolyn, 1+ plentyn)
40-44	4 person (1 oedolyn, 3 phlentyn)
45-49	5+ person (dim plant)
50-54	5+ person (2+ oedolyn, 1+ plentyn)
55-59	5+ person (1 oedolyn, 4+ plentyn)
60-64	
65-74	
75-84	
85+	

Gan mai data cyfrifiadau'n unig a ddefnyddiwyd, cafodd y cyfrannau hanesyddol hyn eu hamcanestyn gan ddefnyddio model esbonyddol deubwynt. Roedd y model hwnnw'n sicrhau bod y cyfraddau aelodaeth a gyfrifwyd ar gyfer pob math unigol o aelwyd yn fwy na 0 ond yn llai nag 1. Yna graddiwyd y canlyniadau fel eu bod yn cyfateb i 1 ar gyfer pob cyfuniad o grŵp oedran a rhyw.

Poblogaeth amcanestynedig yn ôl math o aelwyd

Lluoswyd poblogaeth amcanestynedig aelwydydd preifat â chyfraddau amcanestynedig aelodaeth aelwydydd er mwyn rhoi'r boblogaeth amcanestynedig yn ôl grŵp oedran, rhyw, a math o aelwyd.

Aelwydydd amcanestynedig

Cafodd y boblogaeth amcanestynedig yn ôl math o aelwyd ei rhannu â maint aelwyd a'i chyfansymio'n ôl grŵp oedran a rhyw i roi nifer amcanestynedig yr aelwydydd yn ôl eu math. Cafodd canlyniadau hynny eu cyfansymio ymhellach i roi cyfanswm amcanestynedig nifer yr aelwydydd ar gyfer pob awdurdod lleol a Chymru gyfan.

Amcanestyniadau ar sail amrywiolion

Er mwyn dangos yr ansicrwydd sy'n gysylltiedig ag amcanestyniadau aelwydydd, mae amcanestyniadau ar sail amrywiolion wedi'u cyhoeddi ochr yn ochr â'r prif amcanestyniadau aelwydydd. Sylwer, ar lefel Cymru ac ar lefel awdurdodau lleol, ni ddylid ystyried y rhain yn amcanestyniadau uchaf neu isaf. Yn hytrach, dylid eu hystyried yn set o ganlyniadau posibl a allai ddeillio o dueddiadau gwahanol.

Ar lefel Cymru, mae'r amcanestyniadau aelwydydd ar sail amrywiolion yn seiliedig ar yr amcanestyniadau poblogaeth ar sail amrywiolion cyfuniad uchaf ac isaf, a gynhyrchwyd gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol. Mae'r amcanestyniad aelwydydd ar sail amrywiolion uchel yn seiliedig ar dybiaethau o ffrwythlondeb uchel, disgwyliad oes uchel a lefelau ymfudo uchel. Mae'r amcanestyniad aelwydydd ar sail amrywiolion isel yn seiliedig ar dybiaethau o ffrwythlondeb isel, disgwyliad oes isel a lefelau ymfudo isel.

Ar lefel awdurdodau lleol, mae'r amcanestyniadau aelwydydd ar sail amrywiolion wedi'u cynhyrchu gan ddefnyddio'r amrywiolion sydd ar gael o'r rownd amcanestyniadau poblogaeth sy'n seiliedig ar 2006 yn unig. Y bwriad yw y bydd amcanestyniadau ar sail amrywiolion, a gynhyrchir gan ddefnyddio cyfraddau aelodaeth amcanestynedig amgen, yn rhan o'r rownd nesaf o amcanestyniadau aelwydydd.

O ganlyniad, ar lefel awdurdodau lleol, mae'r amcanestyniad aelwydydd ar sail amrywiolion uchel yn seiliedig ar dybiaethau o ffrwythlondeb uchel a chyfradd marwolaethau isel. Mae'r amcanestyniad aelwydydd ar sail amrywiolion isel yn seiliedig ar dybiaethau o ffrwythlondeb isel a chyfradd marwolaethau uchel.

Roedd yr unig amrywiolyn amcanestyniad poblogaeth arall sy'n seiliedig ar 2006, ac a gynhyrchwyd ar lefel awdurdodau lleol, wedi'i seilio ar dybiaeth na fyddai unrhyw ymfudo'n digwydd ac mai dim ond newid naturiol fyddai'n digwydd i'r boblogaeth. Mae amcanestyniad aelwydydd ar sail amrywiolion sy'n seiliedig ar hynny wedi'i gynhyrchu hefyd, at ddibenion ymchwil yn unig. Mae data o hwnnw ar gael o ofyn amdano; gweler yr adran Gwybodaeth Bellach i gael y manylion cyswllt.

Amcanestyniadau Aelwydydd Cenedlaethol a Lleol

Cefndir

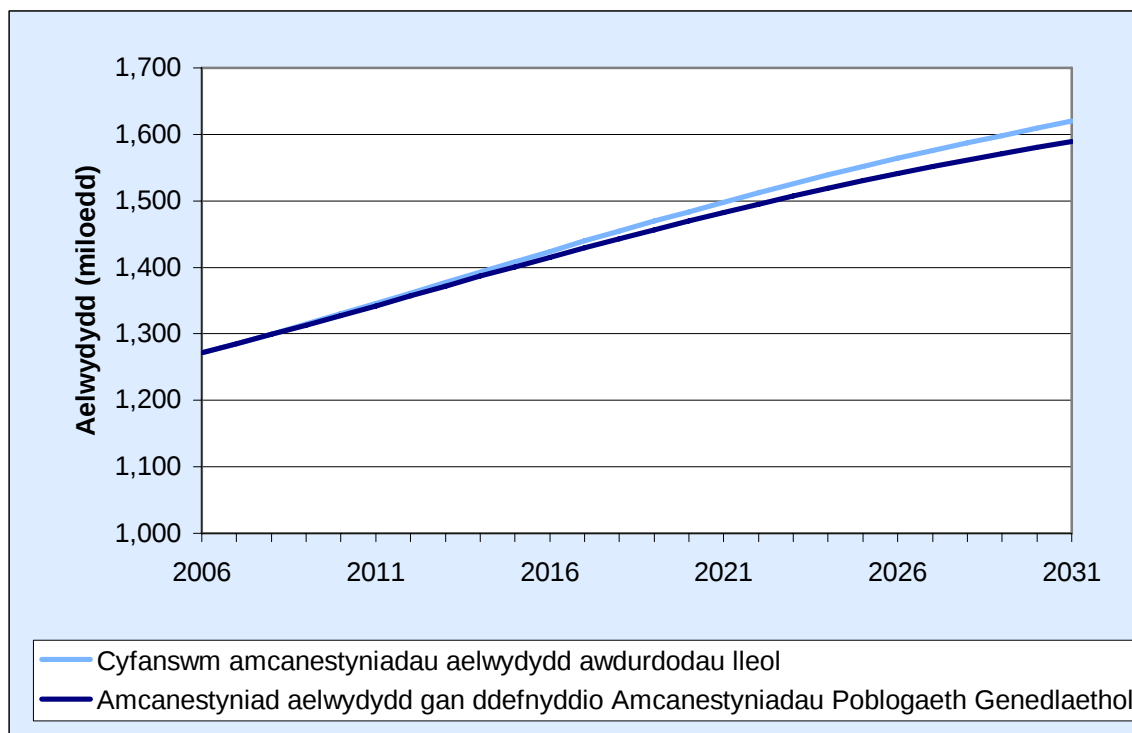
Mae gwaith cynhyrchu amcanestyniadau aelwydydd sy'n seiliedig ar 2006 ar gyfer Cymru yn dilyn gwaith cyhoeddi amcanestyniadau poblogaeth awdurdodau lleol sy'n seiliedig ar 2006 ar gyfer Cymru. Un o nodau allweddol y gwaith hwn yw cynhyrchu amcanestyniadau aelwydydd ar lefel awdurdodau lleol am y tro cyntaf. Yn ogystal, bydd yr amcanestyniadau aelwydydd ar gyfer Cymru gyfan yn cael eu diweddarau gan ddefnyddio'r data mwyaf diweddar a'r fethodoleg newydd.

Gan ddefnyddio data sydd wedi'i gyhoeddi ynghylch amcanestyniadau poblogaeth, mae'n bosibl cynhyrchu niferoedd amcanestynedig aelwydydd ar gyfer Cymru gyfan gan ddefnyddio dau ddull gwahanol:

- Cymhwyso methodoleg yr amcanestyniadau aelwydydd i'r amcanestyniad poblogaeth cenedlaethol ar gyfer Cymru
- Cymhwyso methodoleg yr amcanestyniadau aelwydydd i'r amcanestyniadau poblogaeth ar gyfer awdurdodau lleol a chrynhof'r canlyniadau.

Gan nad oes yn rhaid i amcanestyniadau poblogaeth ar gyfer awdurdodau lleol gyfateb i'r amcanestyniadau poblogaeth cenedlaethol, bydd y ddau ddull hwn yn cynhyrchu canlyniadau gwahanol. Ar gyfer y set hon o amcanestyniadau aelwydydd, cynhyrchwyd yr amcanestyniad ar lefel genedlaethol trwy gymhwyso methodoleg y cyfraddau aelodaeth i'r amcanestyniad poblogaeth cenedlaethol sy'n seiliedig ar 2006 ar gyfer Cymru, a gynhyrchwyd gan y Swyddfa Ystadegau Gwladol. O ganlyniad nid yw'r niferoedd ar gyfer awdurdodau lleol, a ddangosir yn Nhabl 2 yn y bennod 'Trosolwg o'r Canlyniadau', yn cyfateb i'r rhai ar gyfer Cymru. Mae Ffigur 1 yn cymharu'r amcanestyniadau aelwydydd ar gyfer Cymru gan ddefnyddio'r ddau ddull gwahanol.

Ffigur 1: Cymharu cyfanswm amcanestynedig aelwydydd, Cymru, 2006-2031

Yn gyffredinol, mae'r amcanestyniad ar lefel genedlaethol yn dilyn patrwm tebyg iawn i gyfanswm amcanestyniadau'r 22 o awdurdodau lleol. Mae'r gwahaniaeth rhwng y ddau yn cyfateb i oddeutu 3,000 yn 2011, ac mae'n cynyddu i 9,000 yn 2016 a 31,000 yn 2031. O safbwynt canran, nid yw'r gwahaniaethau'n cyfateb i fwy na 2 y cant erbyn 2031 ac maent yn debyg i'r gwahaniaethau rhwng cyfanswm amcanestyniadau poblogaeth awdurdodau lleol sy'n seiliedig ar 2006 a'r amcanestyniad poblogaeth cenedlaethol sy'n seiliedig ar 2006 ar gyfer Cymru, y mae'r amcanestyniadau aelwydydd wedi'u seilio arnynt.

Pryd i ddefnyddio amcanestyniadau aelwydydd ar lefel genedlaethol ac ar lefel awdurdodau lleol

Dylid defnyddio'r amcanestyniadau aelwydydd ar gyfer awdurdodau lleol wrth edrych ar niferoedd amcanestynedig aelwydydd un neu fwy o awdurdodau lleol yng Nghymru. Dylid eu defnyddio hefyd wrth gymharu poblogaeth amcanestynedig aelwydydd ar gyfer awdurdodau lleol.

Dim ond wrth edrych ar niferoedd amcanestynedig aelwydydd un neu fwy o awdurdodau lleol fel cyfran o gyfanswm Cymru y dylid defnyddio cyfanswm amcanestyniadau aelwydydd awdurdodau lleol.

Dylid defnyddio'r amcanestyniad aelwydydd ar lefel genedlaethol wrth edrych ar niferoedd amcanestynedig aelwydydd ar gyfer Cymru gyfan. Dylid defnyddio'r amcanestyniad aelwydydd ar lefel genedlaethol hefyd wrth gymharu niferoedd amcanestynedig aelwydydd â gwledydd eraill y DU.

Gwaith Pellach

Dyma'r tro cyntaf i amcanestyniadau aelwydydd gael eu cynhyrchu ar gyfer y 22 o awdurdodau lleol a geir yng Nghymru. Mae amcanestyniadau aelwydydd yn datblygu'n barhaus. Wrth i ddata newydd gael ei gasglu ac wrth i ddulliau gwell gael eu cyflwyno ar gyfer amcangyfrif y boblogaeth, mae dulliau o lunio amcanestyniadau ynghylch y boblogaeth yn gwella hefyd.

Wrth ddatblygu amcanestyniadau aelwydydd awdurdodau lleol, cafodd nifer o faterion/methodolegau eu clustnodi at ddibenion ymchwilio parhaus.

Data'r Arolwg Blynnyddol o'r Boblogaeth

Ni fu'n bosibl defnyddio data'r Arolwg Blynnyddol o'r Boblogaeth (a arferai gael ei alw'n Arolwg Llafurlu) i lunio amcanestyniadau ynghylch cyfraddau aelodaeth aelwydydd. Y rheswm am hynny yw maint sampl yr Arolwg Blynnyddol o'r Boblogaeth, a'r dadansoddiad o oedran, rhyw a math o aelwyd a ddefnyddiwyd i lunio'r cyfraddau aelodaeth.

Bydd gwaith pellach yn cael ei wneud ar yr Arolwg Blynnyddol o'r Boblogaeth, a fydd yn edrych eto ar sut y gellid defnyddio data'r Arolwg Blynnyddol o'r Boblogaeth i lunio amcanestyniadau ynghylch cyfraddau aelodaeth. Gallai hynny ddarparu trydydd pwynt ar gyfer y model esbonyddol ar sail data mwy diweddar.

Effeithiau economaidd-gymdeithasol

Mae'r tybiaethau o ran tueddiadau a ddefnyddiwyd yn yr amcanestyniadau'n seiliedig ar y ddau gyfrifiad diwethaf, ac nid ydynt yn ystyried unrhyw newid cymdeithasol ers 2001 na ffactorau economaidd megis fforddiadwyedd.

Bydd gwaith pellach yn ystyried a ellid ffactoreiddio fforddiadwyedd i mewn i'r model amcanestyniadau aelwydydd.

Ymfudo

Dim ond yr effaith y mae ymfudo'n ei chael ar niferoedd poblogaeth y mae'r model amcanestyniadau aelwydydd yn ei hystyried. Nid yw'n ffactoreiddio'r effaith y gallai ymfudo ei chael ar gyfraddau ffurfio aelwydydd. Nid yw ychwaith yn llunio tybiaethau ynghylch gwahanol gyfraddau aelodaeth aelwydydd a allai fodoli mewn perthynas â phoblogaethau sy'n mudo.

Bydd gwaith pellach yn edrych ar y berthynas rhwng ymfudo a chyfraddau ffurfio aelwydydd, gan ddefnyddio data hydredol efallai.

Sefydliadau cymunedol

Ar gyfer yr amcanestyniadau aelwydydd sy'n seiliedig ar 2006, mae poblogaethau aelwydydd wedi'u cyfrifo gan ddefnyddio data ynghylch preswylwyr mewn sefydliadau cymunedol o gyfrifiad 2001.

Bydd gwaith pellach yn cynnwys casglu data mwy diweddar a manwl ynghylch preswylwyr mewn sefydliadau cymunedol yn ôl math, hy neuaddau preswyl, cartrefi gofal ac ati.

Amcanestyniadau eraill ar sail amrywiolion

Ar gyfer yr amcanestyniadau aelwydydd sy'n seiliedig ar 2006, mae amcanestyniadau ar sail amrywiolion wedi'u cynhyrchu ac wedi'u seilio'n unig ar yr amcanestyniadau poblogaeth ar sail amrywiolion sy'n ymwneud â lefelau ymfudo uchel, lefelau ymfudo isel a dim ymfudo o gwbl.

Y bwriad yw gwneud gwaith er mwyn ystyried cynhyrchu amcanestyniadau ar sail amrywiolion gan ddefnyddio cyfraddau amcanestynedig amgen mewn perthynas ag aelodaeth aelwydydd, a gobeithir y bydd amrywiolion o'r fath yn rhan o'r rownd nesaf o amcanestyniadau aelwydydd.

Gwybodaeth am Ansawdd

Darperir gwybodaeth am ansawdd drwy'r cyhoeddiad hwn i gyd. Darperir detholiad o wybodaeth allweddol am ansawdd isod hefyd. Bydd adroddiad technegol llawn yn cael ei gyhoeddi ddiwedd 2009.

Diffiniadau

Mae niferoedd amcanestynedig aelwydydd a chyfartaledd maint aelwydydd yn berthnasol i 30 Mehefin bob blwyddyn.

Aelwyd

Mae aelwyd yn cynnwys un person sy'n byw ar ei ben ei hun neu grŵp o bobl (nad ydynt o reidrwydd yn perthyn i'w gilydd) sy'n byw yn yr un cyfeiriad ac y mae ganddynt leoedd/arferion byw cyffredin – hynny yw, maent naill ai'n rhannu lolfâ neu ystafell fyw neu'n rhannu o leiaf un pryd o fwyd bob dydd. Nid yw aelwyd yr un fath â thŷ neu annedd. Ceir diffiniad o annedd isod.

Annedd

Gall annedd gynnwys un lle ar gyfer aelwyd (annedd nad yw'n cael ei rhannu) neu ddau neu fwy o leoedd ar gyfer aelwyd (annedd sy'n cael ei rhannu). O ganlyniad, gall tŷ gynnwys mwy nag un aelwyd.

Poblogaeth Sylfaenol

Cafodd yr amcanestyniadau poblogaeth cenedlaethol sy'n seiliedig ar 2006 a'r amcanestyniadau poblogaeth awdurdodau lleol sy'n seiliedig ar 2006 eu defnyddio'n boblogaeth sylfaenol ar gyfer yr amcanestyniadau aelwydydd hyn. Mae'r amcanestyniadau hynny yn eu tro'n seiliedig ar amcangyfrifon poblogaeth canol-blwyddyn ar gyfer 2006.

Daearyddiaeth a Ffiniau

Mae'r amcanestyniadau aelwydydd wedi'u cynhyrchu ar gyfer Cymru gyfan ac ar gyfer ardaloedd awdurdodau lleol yng Nghymru sy'n seiliedig ar y ffiniau a ddefnyddiwyd ar gyfer amcanestyniadau poblogaeth awdurdodau lleol 2006. Mae data hanesyddol a ddefnyddiwyd i lunio'r cyfraddau aelodaeth tybiedig yn seiliedig ar ffiniau sydd ychydig yn wahanol, nad ydynt yn cynnwys y newidiadau mwyaf diweddar. Roedd data cyfrifiad 1991 yn cynnwys newidiadau i ffiniau hyd at a chan gynnwys 1997. Roedd data cyfrifiad 2001 yn cynnwys newidiadau i ffiniau hyd at a chan gynnwys 2002.

Amllder

Rhagwelir y bydd yr amcanestyniadau awdurdodau lleol sy'n sail i'r amcanestyniadau aelwydydd yn cael eu diwedddaru bob dwy flynedd (yn yr un modd â'r amcanestyniadau cenedlaethol). Gobeithir y bydd yr amcanestyniadau aelwydydd yn cael eu cyhoeddi yn yr un modd.

Diwygiadau

Nid yw'n fwriad diwygio'r amcanestyniadau aelwydydd sy'n seiliedig ar 2006. Fodd bynnag, mae'n bosibl y bydd y boblogaeth sylfaenol (amcangyfrifon canol-blwyddyn 2006) ar gyfer yr amcanestyniadau poblogaeth sylfaenol yn cael eu diwygio yn y dyfodol.

Siartiau

Sylwer nad yw'r siartiau a ddefnyddir drwy'r ddogfen hon bob amser yn dechrau ar 0, ac maent yn seiliedig ar wahanol raddfeydd.

Symbolau

Mae'r symbol canlynol wedi'i ddefnyddio drwy'r cyhoeddiad hwn i gyd:
- dangos llai na hanner y digid terfynol.

Gwybodaeth Bellach

Amcanestyniadau Aelwydydd – Cymru

Pan fydd adroddiad awdurdodau lleol, taflen gyfarwyddyd, cwestiynau cyffredin, a gwybodaeth bellach am yr amcanestyniadau aelwydydd awdurdodau lleol sy'n seiliedig ar 2006 wedi'u cynhyrchu, byddant ar gael ar:

www.cymru.gov.uk/ystadegau

Mae ciwbiau data ar gael ar wefan StatsCymru
(Housing / Household Projections)

www.statscymru.cymru.gov.uk

Amcanestyniadau Aelwydydd – gwledydd eraill y DU

Mae gwybodaeth am amcanestyniadau aelwydydd ar gyfer Lloegr, yr Alban a Gogledd Iwerddon ar gael ar:

Lloegr -

www.communities.gov.uk/housing/housingresearch/housingstatistics/housingstatisticsby/householdestimates/

Yr Alban - www.gro-scotland.gov.uk/statistics/publications-and-data/household-projections-statistics/index.html

Gogledd Iwerddon - www.nisra.gov.uk/demography/default.asp21.htm

Amcanestyniadau Poblogaeth Awdurdodau Lleol

Mae crynodeb, adroddiad awdurdodau lleol ac adroddiad technegol, taflen gyfarwyddyd, cwestiynau cyffredin, a gwybodaeth bellach am yr amcanestyniadau poblogaeth awdurdodau lleol sy'n seiliedig ar 2006 ar gael ar:

www.cymru.gov.uk/ystadegau

Mae ciwbiau data ar gael ar wefan StatsCymru
(Population and Migration / Population/ Projections / 2006-based local authority)

www.statscymru.cymru.gov.uk

Amcanestyniadau Poblogaeth Cenedlaethol Cymru

Mae dadansoddiad o Amcanestyniadau Poblogaeth Cenedlaethol Cymru sy'n seiliedig ar 2006 ar gael ym Mhennod 4 adroddiad demograffig 'Poblogaeth Cymru, 2009':

www.cymru.gov.uk/ystadegau

Mae ciwbiau data ar gael ar wefan StatsCymru

(Population and Migration / Population / Projections / 2006-based national)

www.statscymru.cymru.gov.uk

Mae gwybodaeth bellach fanwl ar gael ar wefan Adran Actiwari'r Llywodraeth:

www.gad.gov.uk

Amcangyfrifon ynghylch Aelwydydd

Mae gwybodaeth am amcangyfrifon ynghylch aelwydydd ar gyfer Cymru ar gael ar:

www.cymru.gov.uk/ystadegau

Mae ciwbiau data ar gael ar wefan StatsCymru

(Population and Migration / Housing / Household Estimates)

www.statscymru.cymru.gov.uk

Manylion cyswllt

Os oes gennych unrhyw ymholiadau ynghylch yr amcanestyniadau aelwydydd awdurdodau lleol sy'n seiliedig ar 2006, neu os oes gennych unrhyw ymholiadau cyffredinol ynghylch data'n ymwneud â thai, cysylltwch ag:

Ystadegau'r Amgylchedd, Cynaliadwyedd a Thai

Y Gyfarwyddiaeth Ystadegol

Llywodraeth Cynulliad Cymru

Parc Cathays

Caerdydd

CF10 3NQ

e-bost: stats.housing@wales.gsi.gov.uk

ffôn: 029 2082 3295